

פרשת קדושים

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו אני ה' אלקיכם (יט, יג)

דתניא יכול יהא כיבוד אב ואם דוחה שבת ת"ל איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, כולכם חייבין בכבודי. (גמרא יבמות ה, ב).

ודקדק בספר 'פרדס דוד', דמשמע לשון הגמרא דהוי ס"ד שכיבוד אב ואם ביחד הוא שדוחה שבת, אבל כיבוד של אחד משניהם לבד לא הוי ס"ד כלל שידחה שבת, דאל"כ הו"ל למימר 'יכול יהא כיבוד אב או אם דוחה שבת', ויש להבין למה ומדוע.

ואפשר ליישב על דרך הא דמצינו בגמרא (ב"ק כה, א) דיו דאורייתא הוא דתניא מדין ק"ו כיצד ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים (במדבר יב, יד) ק"ו לשכינה ארבעה עשר יום, אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון. ובביאור דברי הגמרא הללו כתבו שם התוס' (ד"ה ק"ו) ק"ו לשכינה י"ד יום, אומר ר"ת משום דאמרינן בהמפלת (נדה לא, א) שהאב ואם נותנין בו כל אחד ה' דברים והקב"ה נותן בו י' דברים. ועי' בתוס' יו"ט (ב"ק ב, ה) שהקשה דאם כן אין זה קל וחומר דמן הדין יש להיות כנגד שתיהן.

ולפי זה י"ל, דבאמת אם אביו לבדו או אמו לבדה ציוו אותו לחלל שבת לא היה צד לומר שיחלל שבת, כיון שכל אחד ואחד מהם יש לו בבן רק ה' חלקים, ואילו להקב"ה יש בו י' חלקים ומהיכי תיתי לבטל את מצות הבורא בעוד חלקו כפול משל אב או אם.

רק באופן ששניהם גם יחד היינו האב והאם ציווהו לחלל שבת שאז יש י' חלקים נגד י' חלקים, הוי ס"ד לומר דאולי ישמע להם, וזה בא הכתוב להוציא מלב הטועים לידע ולהודיע כי 'כולכם חייבים בכבודי'

מקור: פנינים יקרים